

Jobba rätt med epoxi

Minska risken för hudexem och allergi

Epoxi har en lång rad olika användningsområden som i beläggningar i till exempel industrigolv, vid relining av rör, i fogmaterial, spackel, färger, lim, lacker, injekteringsmedel och i kompositer som till exempel i vindkraftverkens vingar.

Ohärdad epoxi och dess komponenter orsakar allergiska eksem. Allergi kan utvecklas redan efter ett enda stänk. Vissa härdare kan även orsaka astma.

För att förebygga risken för hudallergi ska du:

1. Undvika hudkontakt
2. Skydda din hud och dina ögon
3. Ha bra hygienrutiner och vårda din hud

Epoxihartser är allergiframkallande

Ohärdad epoxi är allergiframkallande vid hudkontakt och en vanlig orsak till hudallergi hos byggnadsarbetare. Även härdarna som används för att göra epoxi kan vara allergiframkallande. Speciellt farliga är syraanhydridhärdare som kan ge luftvägsallergier.

Den som en gång blivit allergisk mot epoxi kan vanligtvis inte fortsätta i sådant arbete. Redan mycket små mängder epoxi på huden kan snabbt ge ett allergiskt eksem.

Riskbedömning

– begränsa riskerna genom att undersöka, bedöma och åtgärda

Innan man börjar använda epoxiprodukter på en arbetsplats ska arbetsgivaren undersöka och bedöma riskerna.

Riskbedömningen ska leda till beslut om vilka åtgärder ni ska vidta för att begränsa riskerna. Dokumentera resultatet av riskbedömningen och besluten om åtgärder. Hanterings- och skyddsinstruktioner ska vara skriftliga och tillgängliga. Arbetsgivaren ska även informera arbetstagarna om riskerna.

Farliga kemiska produkter ska vara märkta

Epoxiprodukter som kan ge hudallergi ska vara märkta med faropiktogram och faroangivelsen H317

Kan orsaka hudallergi

Vissa epoxihärdare kan orsaka luftvägsallergi och ska vara märkta med faropiktogram och faroangivelsen H334

Kan orsaka allergi- eller astmasymtom eller andningssvårigheter vid inandning

Vid öppen hantering av epoxi behövs skyltar som varnar andra för epoxiarbetet.

Utbildning krävs

Arbete med epoxiprodukter får bara ledas och utföras av personer som före arbetet fått särskild utbildning för sådant arbete. Du ska kunna styrka utbildningen med ett intyg.

Krav på ny utbildning vart femte år gäller från 1 juni 2015.

Arbetsgivare ansvarar för att alla som arbetar med epoxi får sådan utbildning.

Sanktionsavgift om utbildningsintyg saknas

Arbetsgivare som låter någon utan utbildningsintyg leda eller utföra arbete ska betala sanktionsavgift om 10 000 kronor för varje sådan person (se AFS 2014:43, 37 e § och 52 §). Regler om sanktionsavgifter gäller från 1 juni 2017.

Arbetsgivaren ska se till att personal, till exempel städpersonal, som kan komma i kontakt med ohärdad epoxi ska informeras om riskerna och om nödvändiga skyddsåtgärder.

Läkarundersökning

Den som ska arbeta med epoxi ska erbjudas läkarundersökning innan arbetet börjar. Har man en ökad risk för hudallergi bör man inte arbeta med epoxi. Om du misstänker epoxiallergi, tala med din chef, eller kontakta ditt skyddsombud. Arbetsgivaren ska erbjuda läkarundersökning.

För den som ska använda organiska syraanhydrider som härdare för epoxi gäller särskilda krav på regelbundna läkarundersökningar med tjänstbarhetsbedömning.

Du kan läsa mer i föreskrifterna om medicinska kontroller i arbetslivet, AFS 2005:6, 32–38 §, AFS 2015:3, samt kemiska arbetsmiljörisker, AFS 2014:43, 37 f–g §.

Använd rätt personlig skyddsutrustning

Det bästa sättet att skydda sig mot epoxiallergi är att inte låta huden och ögonen komma i kontakt med epoxi.

- Använd långärmade skyddskläder av engångstyp och handskar så att all hud är skyddad.
- Om det finns risk för stänk, använd visir eller skyddsglasögon.
- Om det finns risk att andas in damm eller ångor från epoxi eller härdare, använd andningsskydd.

Vid epoxisprutning ställs särskilda krav på heltäckande personlig skyddsutrustning och andningsskydd.

Arbetsgivaren ska utan kostnad tillhandahålla den personliga skyddsutrustning som behövs för arbetet. Den ska vara CE-märkt och ha piktoqram som anger vad den skyddar mot eller vilken miljö den är lämplig att användas i.

På av.se finns goda råd för dig som köper personlig skyddsutrustning.

Skydda dina händer

Vilka skyddshandskar du ska använda beror på hur länge du blir utsatt för epoxi och härdare. I produktdatabladet som följer med i förpackningen till skyddshandsken, ska det tydligt stå vilka kemikalier den skyddar mot och hur länge, det vi kallar för genombrottstid. Vid långvarigt arbete, välj skyddshandskar med så lång genombrottstid som möjligt.

Säkerhetsdatabladet som medföljer den kemiska produkten ska ange vilken typ av skyddshandske som är lämpligast att använda. Lämpliga handskmaterial är till exempel butylgummi eller svetsade laminathandskar (4H eller Barrier).

Följ handsktillverkarens anvisningar och information om användning, förvaring, underhåll och byte.

Mer om val av skyddshandskar mot kemikalier finns i Arbetsmiljöverkets broschyr *Akta händerna*.

Sätt på skyddshandskarna på rätt sätt

1. Först tunna bomullsvantar närmast huden.
2. Sedan kemikalieskyddshandskarna.
3. Utanpå dem har du engångsskyddshandskar av något större storlek som sitter bra, ökar passformen och är lätta att ta av.

Byt engångshandskarna så fort de blivit kladdiga. Använd inte skyddshandskarna längre än den rekommenderade tidsgränsen.

Ta av skyddshandskar försiktigt, smutsa inte huden

Det är viktigt att se till att du inte får ohärdat epoxi på huden när du tar av smutsiga handskar.

Skydda dina ögon

Om det finns risk för stänk ska du använda skyddsglasögon eller visir.

Ögondusch ska finnas i anslutning till arbetsplatsen. Får du spill i ögonen – skölj genast rikligt med vatten i flera minuter. Håll isär ögonlocken. Uppsök läkare.

Skydda dina luftvägar

Damm från epoxiprodukter som inte härdat ordentligt är allergiframkallande. Slipdamm från epoxiplast kan vara farligt för andningsorganen.

Använd punktutsug eller om det inte går, andningsskydd med lämpligt filter vid slipning.

Dammhalten i inandningsluften får inte vara högre än gränsvärdet för damm från hårdplast enligt föreskrifterna om hygieniska gränsvärden.

Epoxi kan vid höga temperaturer, till exempel vid kontakt med heta ytor, avge giftiga gaser.

Hygienrutiner och hudvård

Arbetsgivaren är skyldig att se till att det finns tvättställ eller andra tvättmöjligheter i anslutning till arbetsplatsen.

- Ta alltid av ringar, armband eller armbandsklockor före arbetet.
- Om du får ohärdad epoxi på huden eller i ögonen, tvätta bort den direkt.
- Använd skonsamma rengöringsprodukter och återfukta huden med parfymfri hudkräm.
- Smutsa inte ner handtag, verktyg och mobiltelefoner med epoxi eller andra farliga ämnen.

Tänk på att

- För mycket tvättande kan torka ut och irritera huden.
- Det är förbjudet att röka, äta eller dricka i en lokal där epoxiarbete pågår eller just pågått.
- Ta pauser i en annan lokal.

Planera arbetet väl

Det är särskilt viktigt att planera arbetet väl på tillfälliga arbetsplatser som till exempel vid bygg- och anläggningsarbeten. Här är risken för hudkontakt med epoxi stor, eftersom arbetet är hantverksmässigt med mycket varierande arbetsituationer. Exponeringen kan vara svår att förutse vilket kräver högre skyddsnivå.

Att tänka på vid öppen hantering av epoxi

- Annat arbete får i regel inte utföras i lokal där man använder stora mängder epoxi.
- Blandning bör ske på särskild avgränsad plats för att minska risk för stänk.
- Blandningsutrymmet bör ha god ventilation om du arbetar med flyktiga ämnen.
- Täck underlaget där du blandar med kraftigt skyddspapper.
- Använd engångskärl när du blandar om det är möjligt.
- Blanda noga i de proportioner som anges på förpackningen och blanda komponenterna fullständigt.

- Där du blandar epoxikomponenterna och där du arbetar med epoxi bör det finnas flyttbart avfallskärl med lock – helst fotmanövrerat.
- Avfallskärl bör vara märkt: Farligt avfall, innehåller epoxi, kan ge allergi vid hudkontakt.

Epoxisprutning

Vid öppen sprutning med flytande epoxiprodukter är det nödvändigt att använda särskilda heltäckande skyddskläder, samt tryckluftsmatad andningsskydd eller andningsskydd med lämpligt filter.

Sprutmålning med högmolekylär epoxilack (epoxipulver) på fast arbetsplats bör utföras i sprututrymmen med effektivt utsug. Personlig skyddsutrustning kan behövas även här.

Arbetskamrater som är oskyddade bör inte vistas där epoxisprutning skett nyligen. Avspärningar kan behövas. Sätt upp skyltar med tidsangivelser.

Mer att läsa

- jobbafrisk.se – Till dig som har astma eller eksem och ska välja utbildning/yrke
- camm.sll.se – Faktabladet arbeta säkert med relining.
- prevent.se

På av.se finns föreskrifter, broschyrer, kunskapssammanställningar och webbsidor

Föreskrifter

- Användning av personlig skyddsutrustning
- Arbetsplatsens utformning
- Hygieniska gränsvärden
- Kemiska arbetsmiljörisker
- Medicinska kontroller i arbetslivet

Broschyrer

- Eksem och hudallergi av jobbet?
- Akta händerna - Välj rätt skyddshandskar mot kemikalier
- Hudrengöringsmedel
- Kemiska risker i arbetsmiljön
- Lösningsmedel är farliga
- Till dig som köper personlig skyddsutrustning

Kunskapssammanställningar

- Handeksem (maj 2012)

Webbsidor

- Kemiska arbetsmiljörisiker
- Vägledning till föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisiker
- Personlig skyddsutrustning

Fler exemplar av broschyren beställs från:
Arbetsmiljöverket, 112 79 Stockholm
Telefon 010-730 90 00
E-post: arbetsmiljoverket@av.se
av.se

Best nr ADI 150

Vår vision: Alla vill och kan skapa en bra arbetsmiljö

**ARBETSMILJÖ
VERKET**